

Danmark er først med fedtsyreprofiler på alle malkekøer

I to et halvt år er der i det økologiske projekt SOBcows lavet fedtsyreregistreringer på alle danske malkekøer, der indgår i ydelseskontrollen. Det sætter Danmark i en unik position som det første land med fedtsyreprofiler på alle køer, og åbner nye muligheder for både landmænd og forskning.

16. sep | 14:27 |

Skrevet af [Landbrugsavisen.dk](https://landbrugsavisen.dk)

Lars Peter Sørensen: "Når køerne kommer på græs, stiger mængden af de umættede fedtsyrer, som vi ønsker."

Af Anya Engelbrecht, Seges

Fedtsyresammensætning i mælken er vigtig for den humane sundhed i forhold til mælk- og mejeriprodukter og er samtidig en god indikator for blandt andet koens vomsundhed. Det er en af

grundene til, at fedtsyrer har været et af hovedområderne i det femårige GUDP projekt, SOBcows.

Målet i SOBcows er at undersøge, hvordan avl kan være med til at øge omfang og rentabilitet i den økologiske mælkeproduktion, og her kan fedtsyresammensætningen være en vigtig spiller.

Hvis man gennem fodring eller avl fremmer et højere indhold af umættede fedtsyrer, er der nemlig potentiale til en nicheproduktion af mælkeprodukter med en fedtsyresammensætning, der forventes at være sundere for mennesker.

"Diskussionen om mættet fedt bølger meget frem og tilbage, men i forhold til human sundhed anses umættede fedtsyrer som gode, hvorimod specifikke mættede fedtsyrer ser ud til at have en negativ effekt på human sundhed. Det skyldes blandt andet deres effekt på kolesterol og risiko for hjertekarsygdomme.

Derfor kan der potentielt være fordele ved et højere indhold af de umættede fedtsyrer", lød det fra Nina Aagaard Poulsen, Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet på en workshop om resultaterne af SOBcows i Vejle.

GODT FOR LANDMAND, KO OG FORSKNING

Igennem to et halvt år har RYK foretaget registreringer af fedtsyresammensætningen i mælken i ydelseskontrollen. Derfor findes der nu et helt unikt datasæt med fedtsyremålinger på alle danske malkekøer.

Danmark er det første land med et så omfattende datasæt på fedtsyremålinger, og det er besluttet, at indsamlingen af data skal fortsætte fremadrettet.

"Datasættet giver mulighed for, at vi kan udvikle managementværktøjer til, hvordan vi kan ændre fedtsyresammensætningen. Det giver også mulighed for yderligere forskning, så vi kan blive endnu skarpere på, hvordan vi kan påvirke fedtsyresammensætningen på den måde, vi ønsker.

Der er mange muligheder i de her data både for forskning og for vores landmænd", siger Isabella Hansen fra registrerings- og ydelseskontrollen, RYK, og tilføjer, at fedtsyremålingerne faktisk også kan være fordelagtige for koen.

"Fedtsyresammensætningen i mælken er en god indikator for koens vomsundhed. Normalt er man nødt til at tage en prøve af vomvæsken for at måle sundhed og ph i vommen, og det kan godt være ubehageligt for koen. Derfor er det en god indikator at kigge på mælkens fedtsyresammensætning i stedet for at få en fornemmelse af vomsundheden."

FLERE UMÆTTEDE FEDTSYRER I ØKO-MÆLK

I datastudiet er det kommet frem, at der er gode muligheder for at ændre fedtsyresammensætningen i mælk. Her kan blandt andet fodring, race og genetik have stor indflydelse. Det fastslog Lars Peter Sørensen fra Viking Genetics.

"Vi kiggede som noget af det første i projektet på, hvordan miljø har indflydelse på fedtsyresammensætningen. Her fandt vi ud af, at der er en sundhedsfremmende effekt i økologisk mælk

frem for konventionel mælk.

Det skyldes blandt andet, at køerne i den økologiske produktion kommer på græs. Når køerne kommer på græs, stiger mængden af de umættede fedtsyrer, som vi ønsker. Samtidig falder den tilsvarende, når køerne ikke længere er på græs", siger Lars Peter Sørensen.

Også hos de konventionelle køer var der gennemsnitligt en mindre stigning i mængden af umættede fedtsyrer om sommeren. Dog var den væsentligt mindre end ved de økologiske køer, da det kun er nogle af de konventionelle køer, der kommer på græs.

Lars Peter Sørensen fortæller, at det igennem SOBcows også er konkluderet, at genetikken spiller en rolle på fedtsyresammensætningen. Derfor er der god mulighed for at avle hen imod den ønskede fedtsyresammensætning.

"Der er en klar genetisk sammenhæng, og derfor er det muligt via fedtsyreprofilerne at udvælge de køer, der har det højeste indhold af umættede fedtsyrer i mælken og avle på dem. Så vil vi få nogle dyr, der er genetisk disponible til at levere mælk med et højt indhold af umættede fedtsyrer, som vi derefter vil kunne gøre endnu højere ved at give det rette foder", forklarer Lars Peter Sørensen.

FAKTABOKS

Fakta om SOBcows

- Formålet med SOBcows er at øge omfanget og rentabiliteten af den økologiske mælkeproduktion ved at tilpasse avlsmaterialet og produktionsdyrene til de økologiske produktionsformer samt ved at anvisne bæredygtige metoder til en økologisk nicheproduktion både på basis af dyr med specielle genetiske karakteristika og på basis af dyr fra de oprindelige danske kvægracer
- Det femårige projekt er støttet af GUDP og Promilleafgiftsfonden og slutter 30. september 2019.
- Projektets partnere er: Institut for Molekylærbiologi og Genetik samt Institut for Fødevarer ved Aarhus Universitet, SEGES, Husdyr Innovation, SEGES, Økologi Innovation, RYK (Registrerings og ydelseskontrol), Viking Genetics, NordGen og Naturmælk